

Paaszondag op 17 april 2022 in de Maranathakerk, Den Haag

Geliefden van God, door Christus, de Opgestane,

De zon is nog niet op gegaan. Pasen gebeurt in het donker. Als de zon opgaat is er niets te zien. Het is niet de opkomende zon, die het Pasen maakt. Het is al Pasen als de opgekomen zon er z'n licht over laat schijnen. Die waarneming doet er toe.

Mensen zijn doorgaans gericht op het licht ná de duisternis. Pasen werpt licht ín de duisternis. Bij de eerste zienswijze kom je terecht in een cirkelgang.

Bij de tweede overkomt je bevrijding, uitbraak, doorbraak van de cirkel, ín de nacht.

Die eenvoudige aanduiding '*vroeg, als het nog donker is*', is leessleutel. Die opent de deur naar het Hooglied als achtergrond van Pasen; het gehoorde fragment speelt in de nacht.

In de sensualiteit van het liefdeslied zit een dubbele laag, die van de spiritualiteit. De 'bruid' is 'wie op zoek is', naar licht in de nacht, naar tinteling, zinding, opstanding. De 'nacht' van het bestaan is niet uit te houden zonder 'geloof, hoop en liefde'. Drie woorden voor 'de geliefde van m'n ziel': de liefde van de ziel.

Het klinkt 3 maal. Overal gezocht. De wachters van de nacht bewaken de gevestigde orde; die weten niet waar het over gaat, helpen niet met zoeken, kunnen dat ook niet.

Plotseling is Hij daar: vlakbij, opgedoken uit het niets, 'de geliefde van de ziel'. Het wordt feest die nacht, nieuw begin.

Tegen die achtergrond klinkt het Paasevangelie. Het is 'na de sabbat', de zevende dag, de achtste dag als nieuwe eerste dag van de week, een nieuw begin. Voor wie vroeg opstaat, uit liefde, op zoek naar de liefde van de ziel. Pasen is een *feest voor 'lief-hebbers'*, die de nacht trotseren om te vinden.

Zie is alléén, Maria, in de versie van Johannes. Zij is de zoekende ziel uit Hooglied, de 'lief-hebber' vol verlangen naar haar 'geliefde', naar liefde, naar hoop.

Zij draagt de naam van Mirjam, de zus van Mozes, die in het watergraf van de Nijl. Ze hoedt, behoedt, houdt alles scherp in de gaten. Zij ziet als eerste: de steen voor het graf is weggehaald. Dat duidt op roof of redding, op inbraak of uitbraak.

Ze snelt naar de vrienden. Doet haar verhaal: "Hij is er niet... en WE weten niet waar Hij is". Hoezo: WE, ze was toch alleen? Bij Johannes begint en eindigt het met haar alleen. Daar moesten we maar niet andere vrouwen, uit andere Paasverhalen bij halen.

Aan dat WE zien we hoe het Paasverhaal doorverteld is en wil worden. Maria spreekt niet voor zichzelf alleen. Het is voor de gemeente, toen en nu: WIJ weten evenmin waar Hij is...

Petrus wordt te hulp geroepen. De meest kleurrijke volgeling. Wisselvallig ook: van te vuur en te zwaard verdedigen tot verloochenen. Maar op zóiets ga je zelfs als Petrus niet alleen af. De tweede blijft ongenoemd. Ook niet invullen. Horen wat er staat. Het kan iedere lief-hebber zijn. Met oog daarop opende ik de Uitleg en Verkondiging met de aanhef: 'geliefden'. Hij is nèt zo'n 'lief-hebber' als Maria. Hij rent. De liefde geeft hem vleugels. Hij is er eerder dan die ander, Petrus: ook méér dan een individu uit lang vervlogen tijden, toen al een representant van de kerk.

De 'lief-hebber' is er als eerste. Hij is er één van 'zoeken en vinden' zoals de bruid in Hooglied. Maar houdt afstand, om het geheim in tact te laten. De liefde weet verblind te kunnen worden door het licht, de leegte vullende Aanwezigheid.

De ander laat zich niet weerhouden. Dat is óók een wijze van zoeken; het is het ongeduld van de liefde. Mooi, dat ze hetzelfde zien, met andere ogen. Pasen doe je niet alleen, maar samen met anderen, die harder lopen of achterop komen, zich ingetogener of uitbundiger opstellen. Er zijn vele wegen die naar Pasen leiden. De kortste weg is die van het hart, daarna volgt die van de ratio: rennen is sneller dan redeneren.

Hoog tijd om kijken wie wij zijn als 'lief-hebbers'. Die éne, verlangend maar terughoudend bij het mysterie. Die andere, ongeduldig om het geheim te 'pakken'.

Wie als eerste de grafgrot inloopt ziet: de lijkdoeken liggen er. Dan is Hij niet ontvoerd, niet afgevoerd. Dan moet Hij vrij zijn, losgemaakt uit de doodswindsels....Maar dat gaat te snel: hij ziet het maar kan niet geloven wat hij ziet: die ordening, chaos tot mensenland geworden als in den beginne, toen God het licht riep. Dat helpt verder zoeken.

Als tweede gaat hij naar binnen wie er het eerste was. De schroom overwonnen. Als hij alles goed bekijkt gaat hem een licht op. Dit moet zijn 'wat in geen mensenhart is opgekomen', het geheim van de Eeuwige, onthuld aan ontvankelijke mensen, zoekers en lief-hebbers.

Toch breekt niet uit in een Paasjubel. Hij *begint* te geloven.

Daarom hoop ik zo, dat het ook ons lukt om Paasjubel zuiver te houden. Anders gaat het al snel over iets anders. Dan krijg je een opeenstapeling van misverstanden. Over schijndood en een omgekeerd opgevatte lichamelijke opstanding. Dat oude leerstuk is gericht op ónze opstanding in het vlees, in de tijd, in de werkelijkheid, niet de Zijne.

Vol van deze ervaringen gaan die twee weer terug. Alleen die vrouw van het begin, die van 'WE weten niet' blijft. In de tuin van het graf. In die diepe stilte, waarin zomaar een ruisende voetstap van Aanwezigheid hoorbaar zou kunnen zijn. Maar dat gaat niet zómaar. De zon gaat vanzelf op, maar het is niet zómaar Pasen. Daarvoor is nodig de houding van Maria, zij die alles goed in de gaten houdt. Dodelijk bedroefd is zij, niet om een persoon, maar om verbondenheid, om levensperspectief, die zindering van het leven, van geloof, hoop en liefde.

Ze buigt voorover om in het donkere graf te kijken. In de onpeilbare diepte van de leegte, van het niets. Dáár is meer te zien dan 'voor ogen' is. Ze ziet engelen, doorzichtig lichtende figuren. Die zien háár óók, spreken haar aan; vanuit het licht dat zij belichamen, IN dat duister.

Tegelijk komt dezelfde vraag van vlak achter haar. Ze wordt gezien vanuit de verte en van dichtbij. Krijgt dezelfde vraag over de 'geliefde van haar ziel', haar 'zielsliefde'. De tuinman die zich over haar bekommert is een engel, een geschenk van God. Alsof de hemel voor haar open gaat. Afstand met de snelheid van het licht overgaat in nabijheid. Raketings nabij haar onstuimig hart. Wie lief heeft en wie liefde geeft is niet meer te onderscheiden.

GEZIEN ben je, in het duister. Zacht klinkt je naam. Ik weet niet of het van achter of van binnen komt, of het een stem is in je hart en een echo uit het heelal. Misschien is het alles tegelijk. Je weet je gezien en gehoord, gezocht en gevonden, geliefd: "Maria", die van WE

Dat was het. Dit IS het. Hij gaat weer, even vanzelfsprekend als Hij gekomen is.

Je weet: Hij IS er. Hij gaat je vóór: waar jij bent is HET, is HIJ, de geliefde van je ziel... Amen.